

Van je docent Nederlands moet je voor je werkstuk wetenschappelijke bronnen van taalkundigen gebruiken.

- 2p 11 Welke van de twee teksten voldoet het meest aan deze voorwaarde, gelet op de inhoud ervan? Leg je antwoord uit door onderstaande zinnen aan te vullen.

Neem de nummers uit de zinnen over en zet daarachter je antwoord.

(1) (Kies uit: *Tekst 1/Tekst 2*) voldoet het meest aan deze voorwaarde. In tegenstelling tot de andere tekst worden de uitspraken in deze tekst inhoudelijk ...(2)... .

Deel 2 Gedachten op de crosstrainer

Lees tekst 3.

De ik-figuur bekijkt in alinea 1 een realityshow waarin een vrouw vraagt om “een aquarium dat op haar leek” (regels 4-5).

Uit het taalgebruik in deze alinea blijkt een bepaalde houding van de ik-figuur tegenover deze realityshow.

- 1p 12 Met welk woord kan deze houding het best worden getypeerd?

- A beschaamd
- B geïrriteerd
- C sarcastisch
- D verwonderd

In alinea 1 en 2 is herhaaldelijk sprake van een humoristische toon. Hieronder staan zes zinnen uit alinea 1 en 2.

- 2p 13 Uit welke drie zinnen blijkt deze humoristische toon het meest? Noteer de nummers van de drie juiste antwoorden.

- 1 “Op mijn favoriete crosstrainer keek ik onlangs naar een realityshow over aquariumbouwers.” (regels 1-3)
- 2 “Ook kon ik me niet voorstellen dat ze zichzelf als een aquarium met kwallen of piranha’s zag.” (regels 11-14)
- 3 “Haar zelfportret moest een ideaal zelfportret worden, een aquarium zonder smet of sombere gedachten, een aquarium dat bruiste van enthousiasme, vol vrolijke vissen en wuivend wier.” (regels 14-19)
- 4 “Ik keek om me heen en vroeg me af of het ieders wens zou zijn zich uitgedrukt te zien.” (regels 25-27)
- 5 “mij doet zo’n exercitie eerder denken aan de nachtmerrie van marcherende bejaarden met lichtgewicht wandelstokken” (regels 45-49)
- 6 “Als het een beetje meezit, lukt het me dan mezelf al trappende en trekkende helemaal te vergeten.” (regels 53-55)

Volgens alinea 2 en 3 gaat de ik-figuur anders om met crosstrainers en spiegels dan de meeste andere bezoekers aan de fitness.

2p 14 Leg dit uit door onderstaande tabel in te vullen.

Neem de nummers uit de tabel over en zet daarachter je antwoord.

	reden trainen op crosstrainer	in spiegel willen kijken
ik-figuur	1a:	1b: (kies uit: <i>wel/niet</i>)
anderen	2a:	2b: (kies uit: <i>wel/niet</i>)

“Ik keek om me heen en vroeg me af of het ieders wens zou zijn zich uitgedrukt te zien.” (regels 25-27)

1p 15 Is dit volgens tekst 3 over het algemeen *wel* of *niet* ieders wens, en uit welke zin in alinea 3 tot en met 5 blijkt dat expliciet?

Neem de nummers uit onderstaande zin over en zet daarachter je antwoord.

De ik-figuur concludeert dat het over het algemeen (1) (kies uit: *wel/niet*) ieders wens is, en dat blijkt uit het volgende citaat: ...(2)...

“Aandacht voor de scheppingen van anderen (...) zou je bij het boetseren van jezelf ook alleen maar onzeker kunnen maken.” (regels 92-95)

2p 16 Vat via onderstaande zinnen samen wanneer scheppingen van anderen je wel en wanneer ze je niet onzeker maken, gelet op alinea 4.

Neem de nummers uit de zinnen over en zet daarachter je antwoord.

Je wordt *wel* onzeker door de scheppingen van anderen als deze scheppingen ...(1)...

Je wordt echter *niet* onzeker door de scheppingen van anderen als ...(2)...

“Wat kunstenaars of schrijvers daaraan nog toe te voegen hebben in hun onstuitbare scheppingsdrift, doet er eigenlijk nauwelijks meer toe.” (regels 79-83)

Hieronder volgen vijf mogelijke argumenten bij dit standpunt.

2p 17 Met welke twee argumenten wordt dit standpunt onderbouwd in alinea 4? Noteer de nummers van de twee juiste argumenten.

- 1 Iedereen beschikt inmiddels over de onstuitbare scheppingsdrift en buitengewone gaven waarover vroeger alleen kunstenaars beschikten.
- 2 In de goed functionerende democratie van vandaag de dag hebben kunstenaars nog nauwelijks toegevoegde waarde.
- 3 Kunstwerken van kunstenaars maken mensen onzeker over hun eigen ‘kunst’.
- 4 Mensen hebben het tegenwoordig te druk met zichzelf om zich druk te maken over het werk van kunstenaars.
- 5 Mensen vinden de kunstwerken van kunstenaars niet langer uniek en oorspronkelijk.

Uit alinea 4 en 5 blijkt dat de ik-figuur en de meeste andere mensen een tegengestelde voorkeur voor kunstwerken hebben.

- 1p 18 Vat deze tegenstelling samen door onderstaande zinnen aan te vullen.
Neem de nummers uit de zinnen over en zet daarachter je antwoord.

De ik-figuur heeft een voorkeur voor kunstwerken waarin ...(1)... .
De meeste andere mensen hebben juist een voorkeur voor kunstwerken waarin ...(2)... .

“een bezoeking, erger dan die van Sisyphus met zijn beruchte kei”
(regels 133-135)

De ‘bezoeking’ van de ik-figuur lijkt om twee redenen erger dan die van Sisyphus, gelet op alinea 6.

- 2p 19 Welke twee redenen zijn dat?

Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord in totaal niet meer dan 25 woorden.

De ik-figuur gebruikt in alinea 6 de beeldspraak van een “spiegelpaleis” met “lachspiegels”.

- 1p 20 Welke uitspraak geeft de betekenis van deze beeldspraak het best weer, gelet op alinea 6?

Ons bewustzijn

- A geeft nooit een juist beeld van onszelf, omdat een goede zelfreflectie principieel onmogelijk is.
- B is niet in staat onszelf realistisch waar te nemen, doordat de werkelijkheid steeds verandert.
- C vertekent onszelf, doordat we onszelf steeds te positief of te negatief waarnemen.
- D vervormt de beelden die we van onszelf maken, omdat we te weinig oordeelkundig vermogen hebben.

In alinea 7 bespreekt de ik-figuur de mogelijkheid om een zelfportret te creëren. Eerder al, in alinea 1, liet een vrouw in een realityshow een portret van zichzelf maken.

- 2p 21 Vergelijk de bedoeling van de vrouw met die van de ik-figuur, door onderstaande zinnen aan te vullen.

Neem de nummers uit de zinnen over en zet daarachter je antwoord.

De vrouw wil met haar portret hoogstwaarschijnlijk vooral ...(1)... .
Daarmee heeft ze dus (2) (kies uit: *wel/niet*) dezelfde bedoeling als de ik-figuur met diens zelfportret.

“In de luwte van dat vooruitgeschoven zelfportret zou je dan, mag je hopen, eindelijk je versmide vrijheid kunnen terugvinden.”
(regels 157-161)

- 2p 22 Welke uitspraak geeft de betekenis van deze zin het best weer, gelet op alinea 7 en 8?

Je kunt een ideale versie van jezelf

- A gebruiken als een afscherming van je echte wezen, waarachter je vrij en echt kunt zijn.
- B het best afdoen als een illusie, zodat je bevrijd bent van de last van de moderne herscheppingsdrift.
- C nooit helemaal bereiken, omdat het onmogelijk is vrije keuzes te maken zonder inbreng van anderen.
- D pas creëren wanneer er rust is, want dan kun je eindelijk onafhankelijk van anderen keuzes maken.

Het aquarium als zelfportret uit de inleiding komt in alinea 8 terug als beeldspraak. Elk onderdeel van deze beeldspraak kan worden uitgelegd met een citaat uit alinea 7.

- 3p 23 Citeer per onderdeel een zinsgedeelte uit alinea 7 van maximaal 10 woorden dat de beeldspraak uitlegt, via onderstaande tabel. Neem de nummers uit de tabel over en zet daarachter je antwoord.

onderdeel beeldspraak alinea 8	citaat uit alinea 7 dat als uitleg hierbij kan gelden
“een aquarium als zelfportret” (regels 162-163)	1:
“Je kunt het je gasten met trots tonen” (regels 163-164)	2:
“er, zonder dat wie dan ook er erg in heeft, tegelijk in rondzwemmen” (regels 164-166)	3:
“voor even in de illusie verkeren dat het geen aquarium maar de zee is” (regels 166-168)	4:

Stel, de leerlingen Dora, Joram en Khalid werken aan een beschouwing voor het vak Nederlands, elk vanuit een eigen onderzoeksvraag. Hieronder staat per leerling de onderzoeksvraag.

- 2p **24** Geef per leerling aan of tekst 3 niet bruikbaar is of dat deze vooral bruikbaar is voor inhoudelijke argumentatie of voor een pakkend voorbeeld.

Neem de nummers over en schrijf daarachter *niet*, *argumentatie* of *voorbeeld*. Let op: je mag elk woord maar één keer gebruiken.

- 1 Dora schrijft over de vraag of hedendaagse realityshows deelnemers nog wel confronteren met levensechte problemen en situaties.
- 2 Joram schrijft over de vraag in hoeverre onze cultuur mensen ertoe aanzet zich vooral te richten op het imago dat anderen van hen hebben.
- 3 Khalid schrijft over de vraag of er iets gedaan moet worden aan influencers die jongeren aanzetten tot anabolengebruik tijdens sportschoolbezoek.

Deel 3 Het verschijnsel haat

Deel 3 van dit examen bestaat uit opgaven bij vijf teksten (tekst 4 tot en met 8) die elk op een eigen manier ingaan op het verschijnsel haat.

Lees tekst 4.

“Er wordt gezegd dat niet iedereen haatgevoelens kan hebben, omdat gevoelens van haat pas ontstaan onder bepaalde omstandigheden.” (regels 11-14)

- 1p **25** Met welke typering kunnen deze “bepaalde omstandigheden” het best worden samengevat, gelet op alinea 1 en 2?

Haat ontstaat vooral wanneer er

- A een hevige stammenstrijd uitbreekt.
- B een onevenwichtige voedselverdeling is.
- C een situatie met ernstige schaarste optreedt.
- D een territoriumstrijd tussen groepen woedt.

Hieronder staan zeven mogelijke oorzaken van haat.

- 2p **26** Welke drie oorzaken worden genoemd in tekst 4?

Noteer de nummers van de drie juiste oorzaken.

- 1 een afkeer binnen de groep van kwetsbare, afwijkende individuen
- 2 een afwezigheid van sociale controle in een maatschappij
- 3 een drang om je naasten te behoeden voor gevaar
- 4 een sterk impulsieve omgang met je eigen emoties
- 5 een vervormd beeld van de werkelijkheid
- 6 historische patronen van vijandigheid tussen groepen
- 7 vooroordelen die je van de mensen om je heen meekrijgt